

De vloek van de wet

Ik begin met deze tekst:

Christus heeft ons vrijgekocht van de vloek van de wet door voor ons een vloek te worden, want er staat geschreven: Vervloekt is ieder die aan een hout hangt. (Gal.3:13)

Deze tekst heeft veel christenen ertoe geleid de wet als een vloek te beschouwen. Zo hoor je wel eens de uitspraak 'de wet is een vloek'. Ik zal proberen het een en ander in juist perspectief te zetten.

De Wet zijn de eerste vijf boeken uit het OT, ook wel Tora genoemd. Het is een compleet systeem van goddelijke richtlijnen. Onderzoek bij wandaden en de bestraffing daarvan zijn daarin opgenomen. Daarnaast bevat de Tora ook een stuk geschiedschrijving. Je hebt de inzettingen van de wet omtrent de feestdagen en de priesterdienst. Je hebt de straffen van de wet, de zegen van de wet en zo is er ook de vloek van de wet. Zoals je niet kunt zeggen dat de wet een feest is, zo kun je ook niet zeggen dat de wet een vloek is. In de wet staan de feesten beschreven en in de wet staan vloeken beschreven. De vloek van de wet is gewoon dat deel van de Tora dat de vloeken beschrijft.

De Tora beschrijft redelijk gedetailleerd wat voor vloeken er volgen als de wet genegeerd wordt. Vlak daarvoor worden juist alle zegeningen opgesomd die volgen bij het naleven van de wet (Deutr.28).

De Tora is dus geen vloek, zij beschrijft de vloek die volgt als de wet genegeerd wordt.
--

Straf en vloek

Wat is nu het verschil tussen een straf en een vloek? Het ligt dicht bij elkaar, maar het verschil is essentieel. Straf staat tegenover beloning en vloek staat tegenover zegen.

Verticale en horizontale straf

De Tora onderscheidt verticale - en horizontale straffen. Verticale straf is datgene wat een mens moet doen om het met God in orde te maken -veelal zijn dat offers- en horizontale straf is datgene wat een mens moet doen om het met zijn naaste in orde te maken -veelal is dat een geldsom of materiele vergoeding. Het plaatsvervangend lijden van Jezus volbrengt onze verticale schuld, de schuld die wij hebben ten opzichte van God. Jezus offer ontslaat ons niet van onze verplichtingen tot onze naaste. Wij moeten het nog steeds in orde maken met onze naaste indien wij die hebben benadeeld.

Jezus droeg het verticale gedeelte van de straf, het horizontale deel van de straf blijft onze verantwoording.
--

Geen straf? ... dan vloek

Verder met het onderscheid tussen straf en vloek. God geeft de mens de vrijheid of hij, volgend op een strafbaar feit, de zaak wil rechtzetten of niet. De schuld naar God mag worden voldaan door een offer of -sinds het sterven van Jezus- door een beroep doen op Zijn plaatsvervangend offer. Nogmaals, de schuld naar onze naaste moeten wij zelf voldoen. Als de straf achterwege blijft, wordt niet aan de eis van de wet voldaan. *Dan* treedt de vloek in werking. Wie de straf volbrengt, voldoet aan de eis van de wet en heeft daarmee de vloek afgewend. Toegepaste straffen zijn een onderdeel van de wet en werden door rechters opgelegd en door mensen uitgevoerd. De vloek wordt door God bewaakt en gestuurd. Iets dergelijks geldt ook voor beloning en zegen. Belonen doen mensen, zegenen doet God.

Een strafmaatregel heeft een opvoedende functie. De bedoeling is dat de zondaar weer op het rechte pad komt en dat de omgeving gewaarschuwd wordt niet in dezelfde fout te vallen. Met de straf nog in het achterhoofd is iedereen zich ervan bewust dat zondigen nadelige gevolgen heeft. Als de straf echter achterwege blijft, *dan* gaat de zonde woekeren. De gevolgen van de zonde worden groter en zo ontstaat een vloek. Zijn de straffen van de wet in eerste instantie opvoedend, de vloek van de

wet heeft als drijfveer de toorn van God. Uiteindelijk kan de vloek ook opvoeden, maar de mens betaalt hiervoor een hoge prijs. De effecten van een vloek zijn ernstiger dan een straf. De vloek volgt dus alleen als Gods wet wordt genegeerd.

Andersom evenzo. De zegen volgt als je Gods wet eerbiedigt. God beantwoordt gehoorzaamheid aan de Tora met zegen. Straffen en belonen zijn een onderdeel van de wet die de mensen zelf moeten uitvoeren. Het is het mensdeel van de Tora. Zegen en vloek is Gods deel.

Zegen en vloek zijn lange termijn consequenties door het toepassen resp. het negeren van de Tora.

Het is een automatisme dat God bewaakt.

Hofni en Pinehas

Ik geef u een Bijbels voorbeeld: Hofni en Pinehas, de twee zonen van priester Eli, gedroegen zich schandelijk. Als priesters hadden zij recht op een deel van de offers, maar zij pakten veel meer dan hun toekwam. Ook sliepen zij met vrouwen die niet van hen waren (1Sam.2:22,29). Vader Eli had moeten optreden tegen zijn zonen en hen op z'n minst uit het priesterambt moeten zetten. Je leest wel dat Eli zijn zonen een standje geeft, maar dat stond niet in verhouding met hun wangedrag (1Sam.2:23-25). Dan spreekt God een vloek uit over Eli en zijn familie (1Sam.2:30-36). De vloek is beslist ernstiger dan de straf. Aan de kleine Samuel maakt God duidelijk waarom Hij tot een vloek heeft besloten:

Want Ik heb hem (Eli) bekendgemaakt dat Ik over zijn huis voor eeuwig gericht zal oefenen, omwille van de ongerechtigheid die hij (Eli) geweten heeft; want toen zijn zonen zich vervloekt gemaakt hebben, heeft hij hen niet eens zuur aangekeken. (1Sam.3:13)

Eli had ze niet eens zuur aangekeken! Als vader en priester had hij moeten opvoeden door de straf van de wet toe te passen. Door de wet te negeren kwam vanzelf Gods vloek.

Strafmaatregelen zijn bedoeld om erger te voorkomen, om de gevolgen van de zonde in te perken. Onbestrafte zonden woekeren voort als kanker. Strafmaatregelen zijn er om het gezwel in te kapselen. Doe je dat niet, dan wordt het gezwel steeds groter. Het zaait zich uit. Dat gevolg is de vloek.

Een vloek is een logisch gevolg van onbestrafte en onbeleden zonden.
--

De gehangene

Terug naar de tekst waar we mee begonnen.

Christus heeft ons vrijgekocht van de vloek van de wet door voor ons een vloek te worden, want er staat geschreven: Vervloekt is ieder die aan een hout hangt. (Gal.3:13)

Hoe kon iemand die geen zonde heeft gekend, een vloek worden enkel en alleen omdat Hij aan een paal of kruis hing? Het voelt als een theologische kronkel. Een gehangene is door God vervloekt. Dat staat in de Tora. Het is deze tekst:

... wanneer iemand een zonde begaan heeft waarop de doodstraf staat, en hij gedood wordt, en u hem aan een paal hangt, dan mag zijn dode lichaam niet aan de paal overnachten, maar moet u hem beslist dezelfde dag nog begraven. Een gehangene is namelijk door God vervloekt. (Deut.21:22-23)

De doodstraf is beslist een Torastraf op diverse zonden. Om het lijk nadien aan een paal te hangen was een beslissing van mensen. Nergens in de Tora lezen we dat iemand aan een paal gehangen moet worden als onderdeel van de straf. Het waren menselijke motieven om dit te doen. Bijvoorbeeld om de veroordeelde te vernederen of om aan het publiek te bewijzen dat de persoon werkelijk dood was.

Let wel, het gaat om gehangenen die eerst zijn gedood en *daarna* op een paal worden gespietst. Binnen Israel was dit niet gebruikelijk. We lezen dat Jozua en David dit gebruik een enkele keer toepassen, maar altijd in verband met buitenlanders. Bij de omringende volken was het wel gebruikelijk. Denk bijvoorbeeld aan de bakker van de farao in Egypte (Gen.40:19-22) of Haman en zijn tien zonen in Perzie (Esther 7:10 en 9:14). En natuurlijk de Romeinen. Alleen die waren nog erger. Die kruisigden de mensen levend, zoals ook met Jezus is gedaan (Matt.27:35-50).

Het op een paal spietsen is dus niet Gods idee, maar het gebeurde. Met het voorschrift uit Deut.21 beperkt God juist het hangen aan een paal tot een minimum. Voor zonsongang moet het lijk een graf krijgen. Je kunt zelfs stellen dat op deze gewoonte Gods vloek rust, omdat het buiten Zijn Tora valt.

De kruisdood van Christus

En dan sterft Jezus volgens Romeins strafrecht met de kruisdood. Een strafmethode die de Tora niet kent. In Rom.3:21 staat dat Christus buiten de wet om Gods gerechtigheid toonde. Wat betekent toch 'buiten de wet om'?

In meerdere opzichten valt het offer van Christus buiten de Tora:

- Allereerst had Jezus nooit gezondigd en iemand die geen zonde kent, verdient volgens de Tora geen straf. En toch gebeurt het.
- Een plaatsvervangend offer kon alleen door dieroffers. Jezus kon niet dienen als menselijk offer, want dergelijke offers aanvaardt God niet. En toch gebeurt het.
- In Hebr.7:27 staat dat Jezus zichzelf offerde. Ook dat kan niet. Jezus kwam niet uit de stam Levi maar uit de stam Juda. Jezus was daarom niet bevoegd om priesterlijke handelingen te doen. En toch doet Hij het.
- Tot slot is ook de wijze waarop Hij werd gestraft, de kruisdood, een doodstraf die buiten de Tora valt. En zo gebeurt het.

De vloek gedragen

Ik ga nu iets begrijpen van het feit dat Jezus ook de vloek heeft gedragen. In Zijn rechtszaak en Zijn kruisdood werd de Tora genegeerd en op het negeren van de Tora rust de vloek van God. Jezus droeg meer dan de straf van de wet. Het gaat veel verder!

Jezus droeg ook de vloek die de Tora beschrijft als de wet wordt genegeerd.

Ik denk dat wij niet beseffen hoe hard wij dit nodig hebben. Immers, de wet van God wordt door christenen massaal genegeerd. Dat betekent dat de vloek op ons rust. Hoe hard hebben wij nodig dat ook die vloek is gedragen. Nee, wij hebben geen vrijbrief om te zondigen sinds het sterven van Jezus. Evenzo hebben wij geen vrijbrief de Tora te negeren omdat Jezus de vloek droeg. Dit is echt iets om lang over na te denken.